

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
17 iulie 2024**

**Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ**

Variantă 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené texty:

Text A

„Črta a poviedka, teda žánre „anekdoticko-narativneho typu“ (Čepan), ktoré v tom čase stagnovali, rozvíjal Jozef Gregor Tajovský (1874 – 1940). Využil v nich svoje lyrické a epické predpoklady, najmä však zmysel pre vyváženosť emocionality a vecnosti, informatívnosti a presnosti výpovede, jasné sujetové riešenia a polaritné hodnotové postoje. Treba zdôrazniť, že Tajovský najdôslednejšie rozvíjal kukučínovskú tradíciu zobrazenia dediny ako sociálne, mravne, osobnostne a hodnotovo diferencovaného spoločenstva ľudí (*Na mylných cestách*, *Černokňažník* a.i.; knižne *Omrviniky*, *Z dediny*). Jeho literárnemu vývinu pomohli dva roky strávené v Prahe (1898 – 1900), kde získal mnoho politicko-kultúrnych, umeleckých a literárnoestetických podnetov (nielen v diskusiách v spolku Detvan, ale priamo z teoretických prác o pravdivosti a sociálnosti v umení, resp. o potrebách dobového „konzumenta“ umenia)“ (s. 500).

Imrich Sedlák a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry II*, 2009

Text B

„Prišlo mi na um, že práve v tento čas i moje zeme v Turci, i keď ešte len prenajaté, prebúdzajú sa pod čerieslom. Zahorel som nečakane preukrutnou láskou k nim a zdalo sa mi, že niet krajšej roboty od sedliackej. Prvý raz v živote zamyslel som sa nad tým, prečo som sa už dávno neprestal túlať po svete a nenadobudol si gazdovstvo. Ale viem, musela prísť žena, aby prebudila vo mne lásku k hrude. Musela to byť žena ako Magdaléna, pri pohľade na ktorú cítil si všetky chute a vône sedliackeho života.

Pri pohľade na jej ruky cítil si vôňu miesenia chleba. Pri pohľade na jej nohy tušil si vlahu rannej rosy z trávy. Pri pohľade na jej postavu javili sa ti v celej prelesti tvary rodného chotára. Pri pohľade na jej ústa miešalo sa ti materino mlieko so šŕavou čerešní. Pri pohľade na jej oči zmäkol si od sily a dobroty, ako mäkne plodné pole pod tichým májovým dažďom.

Už som si bol istý, že Magdaléna a zem sú veci nerozlučiteľné. Už som si bol istý, že ako kedysi pri pohľade na Magdalénu zahorel som opravdivou láskou prvý raz k žene, tak v spojitosti s ňou pri pohľade na brázdy zahorel som opravdivou láskou k zemi.

Mal som sto chutí vysúkať si hneď tu rukávy a začať obrábať pole nepretržite do sklonku života. Bol by som sa k nemu pripil ako pijavica na žily a roky do smrti boli by mi krátke, aby som sa stačil tou prácou dosýta nasýtiť. Nemal som už v sebe ani kvapky tuláckej krvi. Tak ťa vie premeniť ušľachtilá žena“ (s. 197 – 198).

Margita Figuli – *Tri gaštanové kone*

Na skúškový hárok napíšte odpovede na každú z nasledovných požiadaviek týkajúcich sa uvedených textov:

1. Vychádzajúc z informácií obsiahnutých v texte A, v rozsahu 3 – 4 strán, napíšte štruktúrovanú esej s názvom *Obraz jednoduchého človeka v poviedke Do konca*, ktorej autorom je Jozef Gregor Tajovský. Pri vypracovaní eseje uplatňujte esejistický štýl a majte na zreteli poradie nižšie uvedených bodov. Každý z uvedených bodov, v rámci eseje, spracujte v novom odseku a používajte relevantné príklady z literárneho diela.

a. Obsahová stránka textu

15 bodov

- 1) zaradenie autora do príslušného literárneho smeru,
- 2) uvedenie dvoch znakov literárneho smeru, do ktorého patrí dané dielo,
- 3) definovanie pojmu poviedka a zdôraznenie špecifických charakteristík realistickej poviedky v slovenskej literatúre 2. polovice 19. storočia,

- 4) upresnenie špecifických charakteristík Tajovského poviedok,
 - 5) vonkajšia a vnútorná charakteristika hlavnej postavy,
 - 6) interakcia hlavnej postavy s ostatnými účastníkmi v rámci deja predmetnej poviedky,
 - 7) uvedenie dvoch znakov, ktoré robia z hlavnej postavy danej poviedky typického reprezentanta svojej spoločenskej vrstvy,
 - 8) životná filozofia hlavnej postavy a príklad jej správania v konkrétnych situáciách každodennosti.
- b. Formálna stránka textu: lexikálne, morfológické a syntaktické výrazové prostriedky charakteristické pre esejistický štýl – 3 body; nadväznosť a logický sled informácií – 1 bod; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod. **5 bodov**
2. Identifikujte a vypíšte z textu B nasledovné umelecké prostriedky:
- a) jeden epiteton – 1 bod; b) dve anafory – 2 body; c) jednu personifikáciu – 1 bod; d) dva príklady komparácie – 2 body; e) dve metafora – 4 body. **10 bodov**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedený text:

180-ročný javor horský z Drietomy – Strom roka 2008

Víťazom celoslovenskej ankety Strom roka 2008 sa stal javor horský z Drietomy, ktorý získal 2 708 hlasov. Rozhodlo o tom vyše desaťtisíc hlasujúcich, ktorí vyberali spomedzi 12 stromov – finalistov. Na 2. mieste sa umiestnil sekvojovec mamutí z Dolnej Krupej (1 870 hlasov) a tretia skončila lipa malolistá z Budmeríc (1 860 hlasov).

Poslaním ankety Strom roka, ktorej 6. ročník vyhlásila na jar 2008 Nadácia Ekopolis, je upozorniť na význam zelene v našom živote, vzbudiť záujem ľudí o životné prostredie a jeho ochranu.

Do májovej uzávierky ankety prišlo do nadácie 85 nominácií stromov z celého Slovenska. Zo všetkých prihlásených stromov porota vybrala 12 finalistov. Z nich bola najmladšia 50-ročná čerešňa zo Zvolena, najstaršia zase lipa malolistá z Budmeríc, ktorá má úctyhodných 420 rokov.

Víťazný javor z Drietomy získal odborný arboristický posudok a v prípade potreby aj odborné ošetrovanie od členov ISA Slovensko, ako aj finančný príspevok 10-tisíc korún na úpravu svojho okolia. Stromy, ktoré sa v ankete umiestnili na 2. a 3. mieste, získali tiež po 10-tisíc korún, ktoré môžu byť použité na ich ošetrovanie alebo úpravu okolia. (Zdroj: *Enviromagazin*, 6/2008, s. 27.)

Na skúškový hárok napíšte odpovede na každú z nasledovných požiadaviek týkajúcich sa uvedeného textu:

1. Spresníte funkciu interpunkčných znamienok vo vete:
180-ročný javor horský z Drietomy – Strom roka 2008. **3 body**
2. Vypíšte z ukážky jedno slovo, ktoré vzniklo skladaním. **1 bod**
3. Vypíšte z ukážky jedno odborné slovo (termín). **1 bod**
4. Stupňujte uvedené slová: *skorej, vpravo.* **4 body**
5. Uvedte antonymá ku každému z daných slov: *víťaz, odborný, svojho.* **3 body**
6. Utvorte genitív množného čísla uvedených slov: *lipa, anketa.* **2 body**
7. Od slovesa *zaplatiť* utvorte trpné prídastie, prechodník a činné prídastie prítomné. **3 body**
8. Určte slovný druh, gramatické kategórie a vzor podčiarknutých slov. **10 bodov**
9. Vysvetlite uvedené frazeologické jednotky: *„vajatali hory, porodili myš“; „mať v rukách chlieb“; „šit’ niečo horúcou ihlou“.* **3 body**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

1. Definujte pojem *komunikačná kompetencia* a stručne opíšte oblasti *komunikačných zručností* žiakov rozvíjaných v rámci vyučovacích hodín slovenského jazyka a literatúry. **5 bodov**
2. Vychádzajúc z odbornej literatúry, uveďte klasifikáciu *metód zameraných na formovanie komunikačných a osobnostných postojov a hodnôt*. Jednotlivé skupiny metód doplňte aspoň dvomi konkrétnymi príkladmi lingvodidaktických metód. **9 bodov**
3. Opíšte *diktát*, ako jedno z najzaužívanejších aplikatívnych cvičení zameraných na získavanie zručností v praktickom používaní komunikačných prostriedkov. Zohľadňujte jednotlivé *druhy nácvikového diktátu* a *metodický postup* pri aplikácii *kontrolného diktátu*. **11 bodov**
4. Uveďte jednotlivé kroky, prostredníctvom ktorých nastáva zmena vzťahu učiteľ – žiak, zmena *direktívneho štýlu výchovy* na *nedirektívny*. **5 bodov**